

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

dungsakte.“), podal stížnost k vyšší instanci, že alespoň graduované osobě titul „pan“ přísluší. Po delším řízení bylo mu vyhověno.

Většího respektu v životě společenském Židé libochovičtí nabývali, když ze středu jejich vyšel v letech padesátých Jakub Aron Menzel, panský lékař v Třebivlicích, MUDr. Herman Sohr, lékař v Slaném, JUDr. Jakob Steiner, advokát v Praze, a mn. j.

Vliv jejich rostl, když r. 1846 celá šestina domů, t. j. 37, byla v rukou žid.

R. 1848, když zřizována byla „garda“, Židé sice do gardy připuštěni nebyli a museli odevzdati veškeré zbraně, i ty, které nosila patrola v židovské čtvrti při nočních obchůzkách, ale rok na to přijímalo obecnstvo s úplnou důvěrou papírové peníze (pokázky), které vydal Semi Kuh. (Takové vydal také Daniel Mayer, Martin Vacek a Jan Vrabčik.)

Jak význam Židů v sociálním životě rostl, svědčí pohřeb městského lékaře Jakuba Löwyho r. 1862.

Zemřelý pro svou lidumilnost a zvláštní obětavost požíval všeobecné vážnosti; o tom svědčila veliká účast na pohřbu.

Průvod vedl teplický krajský rabín Pick a zpěvácký spolek „Libuše“ zpíval po celou cestu k hrobu. —

R. 1867 první do obecního zastupitelstva zvoleni byli: Alexander Gundelfinger (č. IX) a Jakob Neuschul (č. 7).

V letech 1870—1873 byli Židé též činnými ve spolku hasičském a veteránském.

Poměry hospodářské.

Řemesla, obchod, hospodářství polní.

Za panování císaře Rudolfa II. (1576—1612), kdy v Čechách byly veliké různice stran: katolické, utrakvistické a luteránské, stal se r. 1569 pánem Libochovic Jiří Popel z Lobkovic, horlivý katolik, protireformátor a vypleňovatel husitství. K žádosti svých poddaných dal jim r. 1591 „z pouhé dobrotivé štědrosti, lásky a milosti“ některé výsady a privileje. Nejdůležitější byla privilej na vaření piva.

„On prý jim a potomkům pivovar pouští a osvobozuje, aby si mohli bílá a ječná piva dle pořádku sousedského vařiti a šenkovati, aby si mohli slady sami dělati a v panských mlýnech mlítí.“

Výsada pro město důležitá; přihlédneme však blíže na tu „velikou milost“!

Popel Libochovicím dává to, co od dávná již měly a nač co město mají plné nároky. Popel to jejich právo sice sám uznává, ale vzdor tomu uvalil na vaření piva velké nebyvalé poplatky. Co horlivý reformátor vsunul do výsad těchto následující klausuli:

„Však milosti tyto, svobody a obdarování všechny z štědrosti a lásky dané bez přerušeni všelijakého na časy budoucí a věčné trvati mají na tento níže psaný způsob. Aby totiž oni měšťané města Libochovic nynější i budoucí pro všechny časy v jedinstevném náboženství, to jest v pravé křesťanské, svaté, katolické římské víře a v řádném velebné svátosti pod jednou způsobou přijímání zůstávali a žádného, kdo by se s nimi ve víře nesrovnával, nepřijímali, ani živnosti mezi sebou přiti povinni nebyli. A k tomu od žádného z dědiců mých a budoucích dotčeného městečka Libochovic držitelů, aby jiné religie (krom katolické) mezi sebe přijímali, jim se osazovali, aneb k provozování nějakého postranného náboženství v domech neb místech posvátných dopouštěti měli, nežádáním vymyšleným způsobem, jakžkoliv by to lešť lidská vymyslíti mohla, nuceni býti nemají.“ — — —

Ostří této klausule namířeno bylo proti straně podobené a proti luteránům, ale postihlo nejvíce Židy.

Při protireformaci se buď část nekatolíků vystěhovala a ta část, která tu zůstala, vrátila se do lůna církve katolické. A tak kletbu toho činu nesli Židé, kteří zůstali věrní víře otců svých. — — —

Měšťané „v zavřetí bran“ měli výsadu na vaření piva až na naši dobu; ovšem museli býti katolíci. Žid, i když se stal majitelem „pravovárečného domu“, vařiti nesměl. I řemeslníci, — později cechy, klausuli tu pro sebe hleděli využítkovati. Tato neblahá klausule vlekla se až do naší doby. — — —

Některé ukázky vybrané z městských kněh (manuálů, protokolů radních sessí a j.) jsou k tomu nejlepší ilustrací:

R. 1720 žádal Moises Nathán, vinopal, o místo na stavbu domku za městem. V obecním zastupitelství byla všecka vota proti tomu, „an neslušné jest, aby se městské grundy Židům prodávaly.“ — — —

R. 1557 potvrdil Václav, Mikuláš, Jiřík a Křištof z Hazmburka Libochovicím artikule cechu řeznického a sladovnického a vložil do nich, že cizí maso nesmí se sem dovážeti, jinak že se sebere a dá chudým do špitálu nebo žákům ve škole. Židé to obcházel; vrchnost ale, když na ně stěžováno bylo, chovala se velmi liberálně. — — —

R. 1699 podali cechmířtři řemesla řeznického stížnost Dietrichsteinovi Ferdinandu, uvádějice, že Židé dovážejí sem cizí maso; v cechu že nejsou a co jinověrci dle Popelových výsad nemají v Libochovicích vůbec obchodovati a řemesla provozovati. Řezníci že musejí platiti z krámu ročně 12 zl. r. a že Židé dávají jednu libra masa o 1 kr. laciněji. Židům prý to povolil jeden hejtman, který nějakým darem od Židů své svědomí zprzil. (Poznámka: Tehda prodávala se jedna libra za 4 kr. a 3 denáry; Židé ho prodávali za 3 kr. 3 denáry, téměř o 25 % laciněji.)

Dietrichstein nevyhověl řezníkům z těchto důvodů:

1. Řezníci nemívají dost masa.
2. Když dávají Židé o 1 kr. laciněji, tak z toho má zase ostatní obecnstvo užitek.
3. Jinde na panstvích také Židé opatřují maso. Vrchnost také proti vůli města prodala Židům r. 1836 porážku a jatky.

Dne 11. prosince 1720.

Žid Aron šenkoval víno. V sessi radní se to zarazilo. Byli tam posláni rychtářové, — rozbili džbánky a hrnce a šenk zakázali, an to jest proti privilegiím.

Při „Ratifikační komisi“ r. 1717 stěžovali si zástupci cechu krejčovského takto: „V Libochovicích jest několik řemeslníků, nejvíce krejčích a ševců; živnosti jich špatné a mizerné, kdyby neměl každý kousek pole, nemohl by se uživiti. R. 1654 bylo ve městě Židů jenom 6 — teď jich jest na 90, jsou nám na záhubu a na překážku, hlavně krejčím a řezníkům; — mají mnoho živnosti a kus chleba nám říkajíc od huby vyrážejí.“

Vrchnosti na to neodpověděly. — — —

R. 1740 podal cech krejčovský velikou stížnost na Židy, nábožensky zabarvenou, a to: „Dříve krejčovali jen 2 Židé, nyní jest jich 13 sem přivtělených, kdežto všech krejčích v cechu z Libochovic a okolí jest 32.“

„Židé mají prý privileje od jeho milosti císařské a královské vrchnosti a proto jim bylo povoleno pracovati pro lid, ale oni běhají po chalupách a u sedláků a nabízejí zboží, které by na jarmarku prodati mohli. Chodí po venkově jako na potupu v nedělích, když mají lidé býti na mši svaté a tím je zdržují; — a tak skrže Židy pán Bůh všemohoucí, jeho božská čest se umenšuje.“ — — —